

ปัจจัยด้านภูมิหลังที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาญี่ปุ่นของนิสิตสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยพะเยา

โชบพิณณ์ ประวั

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ชั้นปีที่ 1 เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2558 มหาวิทยาลัยพะเยา โดยศึกษาปัจจัยด้านระบบรับเข้าศึกษา ช่องทางที่นิสิตเข้ามาศึกษา ผลการเรียนเกรดเฉลี่ยสะสมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และประวัติการศึกษาภาษาญี่ปุ่นก่อนเข้าศึกษา จากการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ วิเคราะห์ความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาเอกบังคับของสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ในชั้นปีที่ 1 ได้แก่ รายวิชาภาษาญี่ปุ่นขั้นต้น 1-2 รายวิชาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสาร 1-2 ด้วยวิธีการทางสถิติ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีความต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ปัจจัยด้านผลการเรียนเกรดเฉลี่ยสะสมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาญี่ปุ่นของนิสิตต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ปัจจัยด้านระบบรับเข้าศึกษา และประวัติการเรียนภาษาญี่ปุ่นก่อนเข้าศึกษา จากผลดังกล่าว ในการพิจารณารับนิสิตเข้าศึกษาอาจต้องมีการพิจารณาผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้มากขึ้น รวมถึงการขยายโอกาสให้กับผู้เรียนที่ไม่เรียนในเรียนแผนการเรียนศิลปภาษาญี่ปุ่นในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเข้าศึกษาได้

คำ

สำคัญ

ปัจจัยด้านภูมิหลังของนิสิต, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ระบบการรับเข้าศึกษา, ผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

Factors Affective Japanese Learning Achievement of the First Year Japanese Major Students at University of Phayao

Khommapat Prawang

Abstract

The purpose of this paper research was to study factors contributing to academic achievement of first year students in Japanese major, University of Phayao in the academic year 2015. Three factors such as entering university (University admission system), high school GPA and previous Japanese knowledge were analyzed by correlation, One-way ANOVA and t-test. The instruments were questionnaires and interview forms. The result showed that the factors which made student differently outcomes at the statistical level .05 were high school GPA. The finding revealed that high school GPA should be concerned as the admission factors. And Japanese unlearned students deserve chance to study in Japanese language Program at University of Phayao.

Key words

factor affecting learning, academic achievement, University admission system, high school GPA

1. ที่มาและความสำคัญ

สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา มีการรับนิสิตเข้าศึกษาหลายรูปแบบ ทั้งระบบรับตรง ได้แก่ โครงการพิเศษ โครงการรับตรงทั่วประเทศ ระบบกลาง (แอดมิชชั่น) และการรับเข้าหลังระบบกลาง อีกทั้ง ไม่กำหนดพื้นฐานภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนก่อนเข้าเรียน กล่าวคือ ผู้เรียนที่ไม่เคยศึกษาภาษาญี่ปุ่นมาก่อนสามารถเข้าเรียน และเริ่มเรียนพร้อมกับผู้ที่เรียนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษามาได้ ทำให้สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นมีผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันหลายด้าน ทั้งในเรื่องของคุณสมบัติที่ใช้สมัครเข้าศึกษา พื้นฐานภาษาญี่ปุ่น รวมถึงแรงจูงใจหรือวัตถุประสงค์ในการเรียนของแต่ละคนด้วย ในแต่ละปีการศึกษามีนิสิตชั้นปีที่ 1 ที่ออกกลางคัน (drop out) อันเนื่องมาจากปัญหาส่วนตัว ปัญหาทางการเรียนที่อาจเกิดจากพื้นฐานของนิสิตที่ต่างกัน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจว่าความต่างของนิสิต ตั้งแต่ความต่างในเรื่องช่องทางที่นิสิตเข้ามาศึกษา ตลอดจนผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนของนิสิตหรือไม่

งานวิจัยนี้ จึงจัดทำขึ้นเพื่อศึกษาถึงปัจจัยด้านภูมิหลังของนิสิตที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาญี่ปุ่น ในปีการศึกษา 2558 โดยปัจจัยด้านภูมิหลังที่ศึกษา คือ ระบบการรับเข้า ผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และ ประวัติการเรียนภาษาญี่ปุ่น โดยการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA; One way Analysis of Variance) และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย t-test เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาแนวทางการคัดเลือกนิสิตเข้าศึกษา พัฒนาผลการเรียนรู้ และสนับสนุนการเรียนรู้ให้แก่นิสิตต่อไป

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Ellis (1998, อ้างอิงใน ชุตติกาญจน์ บุญญะธิติสุข. 2546:13-17) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษาที่สอง โดยแยกออกเป็น ปัจจัยภายในและภายนอก สรุปได้ดังนี้

ปัจจัยภายใน	ปัจจัยภายนอก
- แรงจูงใจ	- สภาพแวดล้อม หรือ
- ความถนัดทางภาษา	บริบททางสังคม
- ประกอบไปด้วย	- ข้อมูลหรือ
สติปัญญา บุคลิก	ประสบการณ์ รวมถึง
ลักษณะ ความแตกต่าง	บรรยากาศของสังคม
ระหว่างบุคคลที่	ที่ทำให้ผู้เรียนได้รับรู้
แสดงออกมาด้านหนึ่ง	ข้อมูล
(แบบการเรียนรู้)	

สุภาพร คำรงค์ (2555) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยพะเยา ในปีการศึกษา 2554 พบว่า ปัจจัยพฤติกรรมทางการเรียน ปัจจัยความคาดหวังของตัวนิสิต และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียน สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แต่ในการวิจัยนี้ ไม่ได้กล่าวถึงช่องทางเข้ามาศึกษาของนิสิต

กาญจนา แยมเสาชง (2556) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตตามระบบรับเข้าศึกษาาระหว่างระบบกลาง ระบบโควตา และระบบโครงการพิเศษ พบว่านิสิตที่ผ่านการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาจากระบบกลาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านิสิตที่ผ่านการสอบคัดเลือกแบบโควตา และโครงการพิเศษ

กาญจนา คันสร และธารารัตน์ กิตติตระกูล (2558) ทำการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสะสมผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระหว่างประเภทรับตรง และ แอดมิชชั่นของแต่ละสาขาวิชา พร้อมวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตที่สำเร็จการศึกษาตามประเภทรับเข้าศึกษาของนิสิต คณะสหเวชศาสตร์ ที่รับเข้าศึกษาปีการศึกษา 2552 จำนวน 190 คน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตจากประเภทแอดมิชชั่นมีค่าเฉลี่ยสะสมมากที่สุดทุกสาขาวิชา แต่หากเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสะสมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการรับเข้าศึกษาประเภทรับตรงและแอดมิชชั่นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความสัมพันธ์ทางบวกน้อย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตที่สำเร็จการศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกน้อย

แต่ก็มีนักวิจัยที่พบว่าปัจจัยด้านช่องทางการรับเข้าศึกษาไม่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพียว ดี-ใจ และคณะ (2556) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ประเภทโควตาและการสอบคัดเลือกของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีผลการเรียนอยู่ระหว่าง 3.03-3.50 จำนวน 129 คน และอีก 100 คนอยู่ระหว่าง 2.51-3.00 ทั้งประเภทโควตาและสอบคัดเลือกทำให้ผลการเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาทั้งสองประเภทไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

จากการศึกษาของนักวิจัยในสถาบันต่างๆ ปัจจัยด้านช่องทางการรับเข้าอาจมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้เรียนที่เข้ามาศึกษาโดยบางช่องทาง

อาจมีแนวโน้มที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะสูงกว่าบางช่องทาง หรือ ผู้เรียนแม้จะเข้ามาศึกษาต่างช่องทางก็อาจมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ไม่มีต่างกันเลยก็เป็นได้ จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจว่าผู้เรียนที่เข้ามาศึกษาในสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา โดยการรับเข้าที่ต่างกัน พื้นฐานภาษาญี่ปุ่นที่ต่างกัน จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปในแนวทางใด ปัจจัยภูมิหลังที่ต่างกันนั้น ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือไม่อย่างไร

3. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาปัจจัยด้านภูมิหลังของนิสิตที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาญี่ปุ่นของนิสิตสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นชั้นปีที่ 1 ที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2558

4. นิยามศัพท์

ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง องค์ประกอบทั้งภายนอก ภายในที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาญี่ปุ่นของนิสิต โดยพิจารณาข้อมูลพื้นฐานปัจจัยด้านภูมิหลังของนิสิต ทั้งเรื่องระบบรับเข้าศึกษา ผลการเรียนเดิม และประวัติการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาญี่ปุ่น หมายถึง ผลความสามารถทางภาษาญี่ปุ่น โดยพิจารณาจากผลการเรียนรายวิชาเอกบังคับในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ฉบับปรับปรุง 2555 ของมหาวิทยาลัยพะเยา ในแผนการศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 1 ปีการศึกษา คือ ภาษาญี่ปุ่นขั้นต้น 1-2 ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสาร 1-2 ซึ่งมีการประเมินโดยการทดสอบทักษะภาษาญี่ปุ่น (ฟัง พูด อ่าน เขียน) คำศัพท์ รูปประโยค ทั้งรูปแบบ

สอบปฏิบัติสะสมทั้งภาคเรียนและแบบการสอบ ประเมินผลในการสอบกลางภาคและปลายภาคแบบปรนัย โดยอาจารย์ผู้ประเมินรายวิชาใช้เกณฑ์การประเมินแบบเดียวกันแม้จะลงทะเบียนเรียนต่างกลุ่มเรียน ในงานวิจัยนี้ได้นำผลการเรียนที่ได้รับคิดค่าเป็นคะแนนตามเกรดที่ได้รับการประเมิน คือ A=4, B+=3.5, B=3, C+=2.5, C=2, D+=1.5, D=1, F และ W=0

5. วิธีดำเนินการ

งานวิจัยนี้มีวิธีดำเนินการโดยนำเสนอแยกประเด็นต่างๆ ดังนี้

5.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2558 จำนวน 57 คน

5.2 เครื่องมือที่ใช้และวิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ดำเนินการศึกษากับข้อมูลภูมิหลังของนิสิต โดยมีลำดับขั้นตอนวิธีการ ดังนี้

1) เก็บข้อมูลเบื้องต้นแรกเริ่มเข้าการศึกษา โดยใช้แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และแบบสอบถามปลายเปิดกับกลุ่มนิสิตที่เป็นกลุ่มเป้าหมายจำนวน 57 คน บันทึกข้อมูลเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานต่อไป

2) เก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ในรายวิชาเอกบังคับ คือ วิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น และภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสาร ซึ่งรายวิชาดังกล่าวจัดการเรียนการสอนโดยทีมอาจารย์ชาวญี่ปุ่น จึงดำเนินการติดต่อเพื่อขอข้อมูลผลการเรียน รวมถึงสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนของนิสิตแต่ละคน

3) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยพรรณนาโวหาร และวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แทนค่าผลการเรียนที่นิสิตได้รับด้วยคะแนน และหาความสัมพันธ์กับข้อมูลพื้นฐานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA; One-way Analysis of Variance)

4) สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมโดยใช้การสัมภาษณ์นิสิตเพื่อเป็นข้อมูลในเชิงคุณภาพต่อไป สำหรับการพัฒนาแนวทางการรับเข้าศึกษาหรือการเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนในครั้งต่อไป

6. ผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาญี่ปุ่นของนิสิตสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นชั้นปีที่ 1 โดยนำเสนอผลการวิจัยเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของนิสิต

ตอนที่ 2 ความสัมพันธ์ของปัจจัยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาญี่ปุ่น

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของนิสิต

จากวัตถุประสงค์การวิจัยที่มุ่งศึกษาปัจจัยภูมิหลังของนิสิตที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาญี่ปุ่น จึงได้ทำการสำรวจและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานโดยจำแนกรายประเด็นดังต่อไปนี้

1) ระบบการรับเข้าศึกษา

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานของนิสิตเกี่ยวกับช่องทางการเข้าศึกษาของนิสิต ดังแสดงในตาราง 1 พบว่า นิสิตส่วนใหญ่เข้าศึกษาโดยผ่านระบบรับตรง หรือก่อนระบบกลาง (แอดมิชชัน) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.4 ซึ่งในที่นี้ หมายถึงรวมถึงโควตาทั่วประเทศ (9 คน) โครงการรับตรง (21 คน) โควตาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยพะเยา (1 คน) และโครงการเรียนดี (4 คน) รองลงมา คือการรับเข้าใน

ระบบกลาง (แอดมิชชั่น) ร้อยละ 21.1 และการรับเข้าหลังระบบกลาง (แอดมิชชั่น) ร้อยละ 17.5 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่า สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นมีการรับเข้าในช่วงก่อนระบบกลาง คือ โครงการรับตรง ซึ่ง

เป็นการรับนิสิตที่อาศัยอยู่ในเขตภาคเหนือเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยพะเยาในจำนวนที่มากที่สุด เป็นไปตามนโยบายในการให้โอกาสทางการศึกษาของมหาวิทยาลัย

ตาราง 1 ระบบเข้าศึกษา

การรับเข้าศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. ระบบรับตรง (ก่อนแอดมิชชั่น)	35	61.4
2. ระบบกลาง (แอดมิชชั่น)	12	21.1
3. หลังระบบกลาง (หลังแอดมิชชั่น)	10	17.5
รวม	57	100.0

2) ประวัติการเรียนภาษาญี่ปุ่น

จากการสำรวจประวัติการเรียนภาษาญี่ปุ่น พบว่า นิสิตจำนวนร้อยละ 63.2 เป็นนิสิตที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่น ทั้งที่เคยเรียนในระดับมัธยมปลาย

ทั้งที่เรียนในแผนการเรียนศิลป์ภาษาญี่ปุ่น วิชาเลือกหรือเรียนด้วยตัวเอง ซึ่งเป็นจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 49.1 และนิสิตที่ไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อน จำนวนร้อยละ 36.8 ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ประวัติการเรียนภาษาญี่ปุ่น

ประวัติการเรียนภาษาญี่ปุ่น	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่เคยเรียน	21	36.8
2. เคยเรียน		
- ศิลป์ภาษาญี่ปุ่น	28	49.1
- วิชาเลือก	1	1.8
- เรียนพิเศษ/เรียนด้วยตนเอง	7	12.3
รวม	57	100.0

3) ผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของนิสิตที่เข้ามาศึกษาในสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา มีความแตกต่างกัน โดยที่ผลการเรียนเฉลี่ยค่าต่ำที่สุด คือ

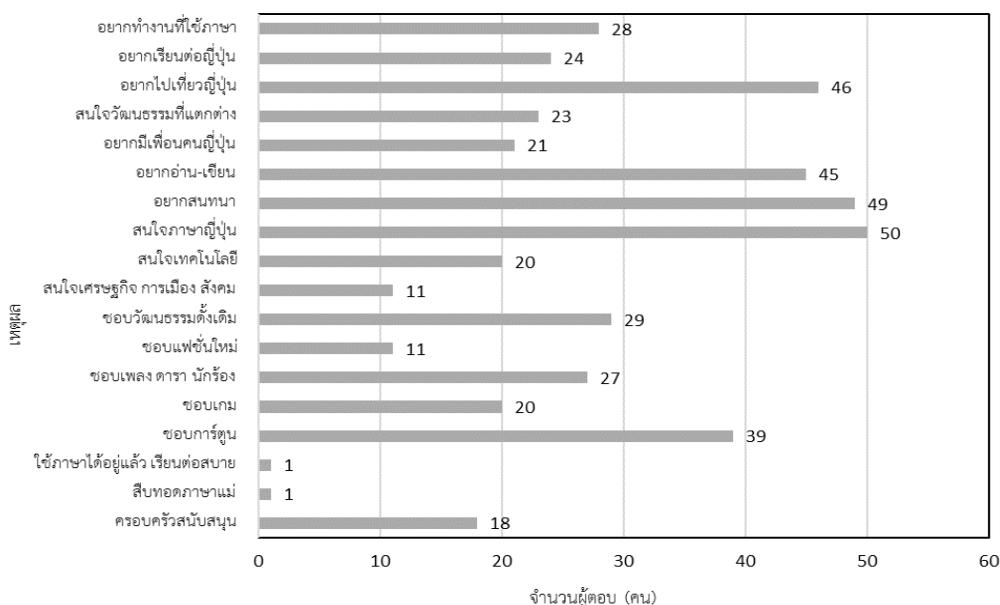
2.01 (จำนวน 2 คน แผนการเรียนศิลป์-ญี่ปุ่น และศิลป์-จีน) และสูงสุด 3.70 (จำนวน 3 คน แผนการเรียนศิลป์-ญี่ปุ่น) และหากแบ่งตามกลุ่ม พบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 3.00-4.70 จำนวน 34 ราย คิดเป็นร้อยละ 59.6 ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ผลการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลการเรียน (GPA)	กลุ่มผลการเรียนต่ำ 2.00-2.49				กลุ่มผลการเรียนปานกลาง 2.50-2.99				กลุ่มผลการเรียนสูง 3.70-3.00				รวม
	ศิลป์-ญี่ปุ่น	ศิลป์-อื่นๆ	วิทย์-คณิต	รวม	ศิลป์-ญี่ปุ่น	ศิลป์-อื่นๆ	วิทย์-คณิต	รวม	ศิลป์-ญี่ปุ่น	ศิลป์-อื่นๆ	วิทย์-คณิต	รวม	
จำนวน	3	4	2	9	10	1	3	14	14	12	8	34	57
ร้อยละ	5.26	7.02	3.51	15.79	17.54	1.75	5.26	24.56	24.56	21.05	14.04	59.65	100

4) แรงจูงใจ เหตุผลในการเลือกเรียนภาษาญี่ปุ่น

จากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามและบทสัมภาษณ์ เกี่ยวกับเหตุผลที่นิสิตเลือกเรียนภาษาญี่ปุ่นในระดับมหาวิทยาลัย สามารถแสดงดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 เหตุผลที่นิสิตเลือกเรียนภาษาญี่ปุ่นต่อในระดับมหาวิทยาลัย

เหตุผลที่นิสิตเลือกเรียนภาษาญี่ปุ่นมากที่สุด เรียงจากคำตอบที่มีผู้ตอบมากกว่าร้อยละ 50 คือ ความสนใจในภาษาญี่ปุ่น อยากสนทนาภาษา

ญี่ปุ่นได้ อยากไปเที่ยวญี่ปุ่น อยากอ่านและเขียนภาษาญี่ปุ่นได้ ชอบการ์ตูนญี่ปุ่น และชอบวัฒนธรรมดั้งเดิมของญี่ปุ่น ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 เหตุผลที่นิสิตเลือกเรียนภาษาญี่ปุ่น

เหตุผลที่เลือกเรียนภาษาญี่ปุ่น	จำนวนผู้ตอบ (ร้อยละ)
สนใจภาษาญี่ปุ่น	50 (87.7)
อยากสนทนาด้วยภาษาญี่ปุ่นได้	49 (85.9)
อยากไปเที่ยวประเทศญี่ปุ่น	46 (80.7)
อยากอ่านและเขียนภาษาญี่ปุ่นได้	45 (78.9)
ชอบการ์ตูนญี่ปุ่น	39 (68.4)
ชอบวัฒนธรรมดั้งเดิม	29 (50.8)

ตอนที่ 2 ความสัมพันธ์ของปัจจัยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาญี่ปุ่น

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาญี่ปุ่นในที่นี้ เป็นการศึกษาในเชิง

เปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์เพื่อยืนยันความแตกต่างของปัจจัยภูมิหลังที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา ได้แก่ ระบบรับเข้าศึกษา ผลการเรียนเดิม และประวัติการเรียนภาษาญี่ปุ่น ทำการวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1) ระบบรับเข้าศึกษา

ระบบการรับเข้าของนิสิตสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นมีทั้งการรับเข้าแบบรับตรง (ก่อนแอดมิชชั่น) ทั้งแบบระบบโควตา และโครงการเรียนดี การรับเข้าด้วยระบบกลาง (แอดมิชชั่น) และการรับเข้าหลังระบบกลาง (หลังแอดมิชชั่น) ซึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาญี่ปุ่นของนิสิตทั้งสามกลุ่ม ปรากฏผลดังตาราง 5

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับระบบการรับเข้าศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS (Sum of Squares)	df (Degree of Freedom)	MS (Mean Square)	F	P-value
ระหว่างกลุ่ม	92.422	2	46.211	2.081	0.134
ภายในกลุ่ม	1198.822	54	22.200		
รวม	1291.245	56			

จากผลการทดสอบพบว่า ค่า P-Value เท่ากับ 0.134 ซึ่งมากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หมายความว่าไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ระบบการรับเข้าที่ต่างกันไม่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาญี่ปุ่นของนิสิต ซึ่งหมายถึงว่านิสิตไม่ว่าจะเข้ามาศึกษาจากระบบใดก็ตาม ผลการเรียนก็ไม่ได้แตกต่างกันมากนัก

2) ประวัติการเรียนภาษาญี่ปุ่น

จากข้อมูลในตาราง 2 แสดงข้อมูลประวัติการเรียนภาษาญี่ปุ่น โดยแบ่งเป็นกลุ่มที่เคยเรียนและไม่เคยเรียน เมื่อนำมาพิจารณากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แสดงรายละเอียดดังตาราง 6

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับประวัติการเรียนภาษาญี่ปุ่น

	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	Std. Deviation	T	P-value
กลุ่มนิสิตไม่เคยเรียน	21	8.7857	5.06846	.823	.414
กลุ่มนิสิตเคยเรียน	36	9.9028	4.87093		

จากผลการทดสอบดังแสดงในตาราง 6 พบว่า ค่าเฉลี่ยซึ่งได้จากคะแนนที่แปลงมาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของทั้งสองกลุ่มคือ กลุ่มที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนและไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อน มีค่าไม่ต่างกันมากนัก และ ค่า P-Value เท่ากับ .414 ซึ่งมากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติ .05 หมายความว่า ความแตกต่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ประวัติการเรียนภาษาญี่ปุ่นที่ต่างกันไม่ได้ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน กล่าวคือ ประวัติการเรียนภาษาญี่ปุ่นไม่มีส่วนทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาญี่ปุ่นดี

ไม่ว่านิสิตจะเคยเรียนมาก่อนหรือไม่ก็ได้ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในชั้นปีที่ 1

3) ผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษา

ตอนปลาย

ผลการเรียน หรือ เกรดเฉลี่ยสะสมเดิมของนิสิตในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ตาราง 3) ซึ่งได้แบ่งกลุ่มเป็นผลการเรียนระดับต่ำ ระดับกลาง ระดับสูง เมื่อนำมาพิจารณากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้รับในชั้นปีที่ 1 ได้ผลดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับผลการเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

แหล่งความแปรปรวน	SS (Sum of Squares)	df (Degree of freedom)	MS (Mean Square)	F	P-value
ระหว่างกลุ่ม	993.004	2	496.502	72.908	.000
ภายในกลุ่ม	367.741	54	6.810		
รวม	1360.746	56			

จากผลการทดสอบพบว่า ค่า P-Value เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หมายความว่า เกรดเฉลี่ยสะสมเดิมมีส่วนทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาญี่ปุ่นในระดับ

มหาวิทยาลัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่ามีค่าเฉลี่ยอย่างน้อย 1 คู่ที่แตกต่างกัน จึงพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Schaeffé) ต่อไปแสดงดังตาราง 8

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Schaeffé)

ผลการเรียนเดิม (GPA)	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3
กลุ่มที่ 1 ผลการเรียนต่ำ	12.24028*	22.94909*
กลุ่มที่ 2 ผลการเรียนปานกลาง	-	10.70881*
กลุ่มที่ 3 ผลการเรียนสูง	-	-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ พบว่า นิสิตกลุ่มที่มีผลการเรียนเดิม (เกรดเฉลี่ยสะสม) สูง กลาง และต่ำ ทั้งสามกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ

นิสิตที่มีผลการเรียนเดิมต่างกัน ก็มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาญี่ปุ่นแตกต่างกันด้วย แม้ว่าผลการเรียนเดิมนั้นจะเป็นผลการเรียนในแผนการเรียนอื่นที่ไม่ใช่ศิลป์ภาษาญี่ปุ่นก็ตาม

7. การอภิปรายและสรุปผล

จากการศึกษาปัจจัยภูมิหลัง 3 ด้าน คือ ระบบรับเข้าศึกษา ผลการเรียนเดิมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และประวัติการเรียนภาษาญี่ปุ่นก่อนเข้าศึกษา ของนิสิตว่ามีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางเรียนภาษาญี่ปุ่น ใน 1 ปีการศึกษา สามารถสรุปผลได้ดังนี้

ปัจจัยที่ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน	ปัจจัยที่ไม่ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน
ผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	ระบบรับเข้าศึกษา ประวัติการเรียนภาษาญี่ปุ่น

1) ปัจจัยที่ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน

ปัจจัยด้านผลการเรียนเดิมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับการใช้ประกอบการพิจารณารับเข้าศึกษานั้นเป็นเครื่องยืนยันที่ดีอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาญี่ปุ่นในระดับมหาวิทยาลัยเช่นกัน กล่าวคือ นิสิตที่มีผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ดี ก็มีแนวโน้มว่าจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในมหาวิทยาลัยที่ดีด้วย (ในงานวิจัยนี้ได้พิจารณาเฉพาะรายวิชาเอกคือรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเท่านั้น) ไม่ว่านิสิตจะได้ผลการเรียนนั้นในแผนการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการเรียนภาษาหรือภาษาญี่ปุ่นเลยก็ตาม

2) ปัจจัยที่ไม่ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน

ปัจจัยด้านระบบการรับเข้าศึกษาพบว่า ไม่ว่านิสิตจะเข้ามาศึกษาด้วยระบบการเข้าแบบใดก็ไม่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาญี่ปุ่น

ในชั้นปีที่ 1 ต่างกัน แต่หากมาพิจารณาจึงอัตราการออกกลางคัน (drop out) ซึ่งมีนิสิตที่ออกกลางคันไปจำนวนทั้งสิ้น 11 ราย (คิดเป็น ร้อยละ 19.3) ซึ่งเป็นนิสิตที่เข้ามาศึกษาในระบบรับตรง (ก่อน Admission) จำนวน 9 ราย (คิดเป็น ร้อยละ 15.7 ของจำนวนทั้งหมด และเป็นร้อยละ 81.8 ของจำนวนผู้ที่ออกกลางคัน) โดยนิสิตที่พ้นสภาพจากการเรียนจำนวน 4 ราย, ย้ายไปศึกษาสาขาวิชาอื่นในมหาวิทยาลัยพะเยา 3 ราย และลาออกเพื่อไปศึกษาต่างสถาบัน 2 ราย ส่วนนิสิตที่เข้ามาศึกษาในระบบกลาง (Admission) ที่ออกกลางคันเป็นจำนวน 2 ราย (คิดเป็น ร้อยละ 3.5 ของจำนวนทั้งหมด และเป็นร้อยละ 18.2 ของจำนวนผู้ที่ออกกลางคัน) ลาออกไปด้วยเหตุผลทางสุขภาพ 1 ราย และลาออกเพื่อเข้าศึกษาต่างสถาบัน 1 ราย จะเห็นได้ว่าแม้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตจะไม่ได้แตกต่างกันระหว่างกลุ่มที่รับเข้ามา แต่หากพิจารณาถึงการคงสภาพศึกษาต่ออยู่ในหลักสูตรฯ สำหรับนิสิตที่เข้ามาศึกษาในปีการศึกษา 2558 ผู้ที่เข้ามาในระบบรับตรงมีอัตราการออกกลางคันมากที่สุด

ปัจจัยด้านประวัติการเรียนภาษาญี่ปุ่น กล่าวคือ นิสิตเคยเรียนมาก่อนเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยหรือไม่ พบว่า นิสิตในกลุ่มทั้งที่เคยเรียนและไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนมีผลการเรียนที่ไม่ต่างกัน คือ นิสิตที่เคยเรียนมาแล้วอาจไม่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่างจากนิสิตที่ไม่เคยเรียนมาก่อน หลักสูตรภาษาญี่ปุ่น ของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ไม่ได้ระบุว่าผู้เรียนต้องมีพื้นฐานภาษาญี่ปุ่นมาก่อน หลักสูตรฯ เริ่มสอนนิสิตทุกคนเหมือนกัน เริ่มต้นเรียนภาษาญี่ปุ่นพร้อมกัน ซึ่งนิสิตที่ไม่เคยมีพื้นฐานภาษาญี่ปุ่นมาก่อนก็สามารถเรียนได้ดีเมื่อเทียบกับนิสิตที่มีพื้นฐานมาก่อน ในทางตรงข้าม นิสิตที่แม้ว่าจะเคยเรียนมาก่อนก็อาจมีผล

การเรียนที่ไม่ดีเท่ากับนิสิตที่ไม่เคยเรียนมาก่อนก็เป็นได้ ข้อมูลในส่วนนี้ จะสามารถช่วยลดความกังวลของนิสิตที่ไม่มีพื้นฐานทางภาษาญี่ปุ่นที่เข้ามาศึกษาได้

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1) ในการพิจารณาการรับนิสิตเข้าศึกษาครั้งต่อไป อาจต้องพิจารณาผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (เกรดเฉลี่ยสะสม) โดยกำหนดเกรดเฉลี่ยสะสมขั้นต่ำ และให้ผู้เรียนในทุกแผนการศึกษาที่มีความสนใจศึกษาภาษาญี่ปุ่นสามารถเข้าศึกษาตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยเป็นผู้กำหนด

2) นิสิตที่เข้ามาศึกษาที่ไม่เคยศึกษาภาษาญี่ปุ่นมาก่อนอาจมีความกังวลในการเรียนร่วมกับนิสิตที่ได้เรียนมาแล้ว ผลการวิจัยนี้จะช่วยให้

ดังกล่าวลดความกังวลในการเรียน และจะกระตุ้นให้นิสิตที่เรียนมาแล้วมีความพยายามมากขึ้น

3) การจัดการเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมแก่นิสิตก่อนเข้าศึกษาในปีการศึกษาที่ผ่านมา ได้เน้นที่นิสิตที่ไม่มีพื้นฐานภาษาญี่ปุ่น ควรจัดการเตรียมความพร้อมให้กับนิสิตที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาแล้วด้วย เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นิสิตที่เคยเรียนมาแล้วรู้สึกอยากเรียนในเนื้อหาที่เคยเรียนมาแล้ว

8.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1) ควรเก็บข้อมูลระยะยาว แบบต่อเนื่อง เพื่อให้เห็นแนวโน้มในภาพรวมของนิสิตได้ชัดเจนขึ้นกว่านิสิตกลุ่มเดียว

2) ควรมีการเก็บข้อมูลแรงจูงใจ เหตุจูงใจในการเรียน หรือปัจจัยอื่นๆ ที่อาจส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มเติม เพื่อให้เห็นข้อมูลในหลายๆ ด้าน

เอกสารอ้างอิง (References)

- [1] กาญจนา แยมเสาชง. (2556). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. *วารสารวิชาการศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, ปีที่ 3 (2), หน้า 121-129.
- [2] กาญดา คันสร และธารรัตน์ กิตติตระกูล. (2558). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตที่เข้าศึกษาคณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2552. *วารสารสารคาม*, ปีที่ 6 (1), หน้า 1-17.
- [3] ชุติกาญจน์ บุญญะฉิสุข. (2546). *การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [4] เพยวดี ดีใจ, พจนีย์ บุญนา, รติมากานต์ ห้วยหงษ์ทอง, อองาม เปรมสุข และอังสนา อนุชานันท์. (2556). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ประเภทโควตาและการสอบคัดเลือกของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร กรณีศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- [5] สุภาพร คำรศ. (2555). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยพะเยา*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยพะเยา.

โคมพัฒน์ ประวัง

หน่วยงานผู้แต่ง : คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

Khommapat Prawang

Affiliation : School of Liberal Arts, University of Phayao

Corresponding e-mail : khoma.pr@gmail.com

การศึกษารูปคำซ้ำที่ปรากฏในสำนวนภาษาญี่ปุ่น

เสกสส จันทรจำนง

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการปรากฏอยู่ของรูปคำซ้ำในสำนวนภาษาญี่ปุ่นว่ามีเช่นเดียวกันกับที่ปรากฏอยู่ในสำนวนไทยหรือไม่ และ2) ศึกษาการปรากฏอยู่ของรูปคำซ้ำในสำนวนภาษาญี่ปุ่นว่ามีอยู่ในลักษณะหรือรูปแบบใด การวิจัยดำเนินการโดยศึกษารูปคำซ้ำที่พบใน “สำนวนไทย” ซึ่งสง่า (1995) ได้นำเสนอไว้ในหนังสือ “สำนวนไทย” ว่ามี 3 ลักษณะ จากนั้นกำหนดขอบเขตกลุ่มทดลองเพื่อเป็นเป้าหมายในการศึกษา ได้แก่ 「慣用句」 ซึ่งในบทความชิ้นนี้ต่อไปนี้จะเรียกสำนวนญี่ปุ่นจำนวน 4,049 สำนวน ที่รวบรวมมาจากพจนานุกรมสำนวนญี่ปุ่น จำนวน 2 เล่ม ได้แก่ 『日本語の慣用句辞典』 ของ 大谷・米川 (2008) และ 『故事ことわざ・慣用句辞典』 ของ 倉持・阪田 (2010) พจนานุกรมทั้งสองเล่มเป็นพจนานุกรมที่ได้รับการยอมรับและเป็นพจนานุกรมที่นิยมใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับสำนวนญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น ในขั้นตอนต่อไปได้ทำการศึกษาหาสำนวนญี่ปุ่นที่มีรูปคำซ้ำ และขั้นตอนสุดท้ายทำการวิเคราะห์ลักษณะหรือรูปแบบของรูปคำซ้ำที่ปรากฏอยู่ในสำนวนญี่ปุ่น และสรุปผลการศึกษา โดยผลการศึกษาของการวิจัยในครั้งนี้ พบว่าใน “สำนวนญี่ปุ่น” จำนวน 4,049 สำนวนนั้นมี “สำนวนญี่ปุ่น” ที่ไม่มีรูปคำซ้ำปรากฏอยู่เป็นจำนวนมากถึง 3,909 สำนวน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 96.54 ในขณะที่มี “สำนวนญี่ปุ่น” ที่มีรูปคำซ้ำปรากฏอยู่นั้นมีเพียง 140 สำนวน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 3.46 เท่านั้น โดยสำนวนญี่ปุ่นที่มีรูปคำซ้ำปรากฏอยู่นั้น เมื่อวิเคราะห์ลักษณะหรือรูปแบบของสำนวนแล้ว มีทั้งที่เป็นสำนวนรูปแบบบอกเล่า สำนวนรูปแบบคำถาม และสำนวนรูปแบบปฏิเสธ จึงพอจะอภิปรายสรุปผลได้ว่า มีการปรากฏอยู่ของรูปคำซ้ำในสำนวนภาษาญี่ปุ่นจริง แต่ไม่มีปริมาณมากพอที่จะกล่าวได้ว่ารูปคำซ้ำนั้นเป็นลักษณะโดดเด่นของ “สำนวนญี่ปุ่น”

คำ

สำคัญ

สำนวนญี่ปุ่น
(慣用句), สำนวน
ไทย, รูปคำซ้ำ
(反復)

A Study of Repeated Words in Japanese Idioms

Seksan Chantarachamnonng

Abstract

This research aims to 1) study the existence of repetition which exist in “SAMNUAN” (Thai Idiom) of Thai language that actually also exists in “KANYOOKU” (Japanese Idiom) of Japanese Language or not. 2) To study the figure of the existence of repetition which appears in the “KANYOOKU” of Japanese. The research was conducted in the first step through studying of the pattern of repetition found in the “SAMNUAN” that Sanga (1995) was presented in “Thai idioms”. Then, set the boundary of the experimental group as the study goal. It is 4,049 expressions of “KANYOOKU” that is a collection from 2 good reputed and popular “KANYOOKU” dictionaries are widely accepted for the study of “KANYOOKU” in Japan. That is the 『日本語の慣用句辞典』 dictionary of Ootani, Yonekawa (2008) and the 『故事ことわざ・慣用句辞典』 dictionary of Kuramochi, Sakata (2008). In the final step, make the conclusion of the figure of “KANYOOKU” with the use of repetition and summary of results. The results of this research show that in the 4,049 expressions of “KANYOOKU”, there are expressions of “KANYOOKU” that do not have the use of repetition of up to 3,909 expressions, or 96.54 percent. And there is only a few of expressions of “KANYOOKU” just 140 expressions, which is 3.46 percent, have the use of repetition, but not enough to say that it is a dominant feature of “KANYOOKU”.

Key words

“KANYOOKU”
(慣用句),
“SAMNUAN” (Thai
Idiom), Use of
repetition

1. บทนำ

คำว่า「慣用句」นั้น เมื่อแปลเป็นภาษาอังกฤษจะตรงกับคำว่า “Idiom” และเมื่อแปลเป็นภาษาไทยจะตรงกับคำว่า “สำนวน” ชันตาราชามง (2014) ได้ทำการศึกษาความหมายและคำจำกัดความของ「慣用句」หรือที่ในงานวิจัยชิ้นนี้ต่อไปนี้จะเรียกว่า “สำนวนญี่ปุ่น” และคำจำกัดความของ “สำนวน” ของภาษาไทย ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “สำนวนไทย” เพื่อค้นหาความเหมือนและความต่างกันของคำจำกัดความของหน่วยภาษาทั้งสอง ซึ่งถูกกล่าวว่าเป็นหน่วยภาษาประเภท idiom expression เหมือนกัน การศึกษาทำโดยการรวบรวมความหมาย

รวมถึงคำจำกัดความของ “สำนวนญี่ปุ่น” และ “สำนวนไทย” ที่ถูกแปลและถูกนิยามไว้อย่างหลากหลายโดยนักวิชาการทางด้านภาษาญี่ปุ่นและนักวิชาการทางด้านภาษาไทย จากนั้นนำข้อมูลทั้งหลายที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อจัดแบ่งความหมายตามลักษณะทางภาษาศาสตร์ โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสัทวิทยา ด้านวิทยาหน่วยคำ ด้านวากยสัมพันธ์ ด้านอรรถศาสตร์ และด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์ และในขั้นตอนสุดท้าย นำข้อมูลที่ถูกวิเคราะห์และถูกจัดแบ่งแล้วมาเปรียบเทียบกับที่ละด้านจนครบทั้ง 5 ด้าน เพื่อหาความเหมือนและความต่างกันในแต่ละด้าน

ตารางที่ 1 ตารางสรุปลักษณะของ “สำนวนญี่ปุ่น” และ “สำนวนไทย” สำนวน” 5 ด้าน

	特徴の記述	日本語の慣用句	タイ語の samnuan
音韻論的な面	押韻的な特徴がある	×	○
形態論的な面	2つ以上の単語から成る	○	×
	全体で一つの単位をなす	○	○
統語論的な面	文法的でない結合が見られる	○	○
	結合が強固で影響されにくい	○	○
意味論的な面	一定の特別な意味を担っている	○	○
	理解するのに特別な知識がいる	○	○
	語義の総和と異なる意味を持つ	○	○
用語論的な面	比喩的な意味を表しうる	○	○
	策略的な話しことばである	×	○
	直接的でない話し方である	×	○

(ชันตาราชามง 2014)

จากการศึกษาเชิงเปรียบเทียบในครั้งนั้นพบว่า “สำนวนญี่ปุ่น” และ “สำนวนไทย” มีความเหมือนกันหลายลักษณะในด้านวากยสัมพันธ์ และด้านอรรถศาสตร์ ได้แก่

1) มีลักษณะการเรียงคำที่ไม่เป็นไปตามหลักไวยากรณ์เช่นเดียวกัน

2) มีลักษณะการเรียงคำที่กำหนดตำแหน่งของคำไว้อย่างตายตัว ไม่สามารถสลับหรือสับเปลี่ยนตำแหน่งของคำได้เช่นเดียวกัน

3) มีลักษณะการแสดงความหมายที่เป็นความหมายเฉพาะหรือเป็นความหมายพิเศษเช่นเดียวกัน

4) มีลักษณะที่ต้องการหรือต้องมีความรู้เฉพาะ เช่น ความรู้เกี่ยวกับภูมิหลังทางสังคม ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมประจำชาติอื่นๆ ประกอบเพื่อการตีความหรือทำความเข้าใจความหมายของสำนวนเช่นเดียวกัน

และ 5) มีลักษณะการแสดงความหมายที่ไม่เป็นไปตามความหมายเดิมของคำที่มาประกอบร้อยเรียงกันขึ้นเช่นเดียวกัน

ในขณะที่เดียวกันก็พบว่ามีความแตกต่างกันหลายลักษณะด้วยเช่นกัน ได้แก่ ด้านสัทวิทยา มีข้อมูลที่ทำให้คำจำกัดความว่า “สำนวนไทย” เป็นหน่วยภาษาที่มีลักษณะสละสลวย ด้วยเทคนิคการใช้รูปคำซ้ำและการใช้คำคล้องจองทำให้เกิดความไพเราะ จดจำง่าย และในด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์ มีข้อมูลที่ทำให้คำจำกัดความว่า “สำนวนไทย” เป็นหน่วยภาษาที่มีลักษณะของการใช้ภาษาอย่างมีกลวิธี มีลักษณะการใช้ภาษาแสดงเนื้อหาเชิงสนทนาอย่างอ้อมๆ ไม่ตรงไปตรงมา ซึ่งคำจำกัดความทั้งหลายที่กล่าวมานี้ ไม่มีนิยามไว้ในความหมายหรือคำจำกัดความของ “สำนวนญี่ปุ่น”

นอกจากนี้ ในด้านวิทยาหน่วยคำ ก็มีคำจำกัดความที่กล่าวถึง “สำนวนญี่ปุ่น” ว่าเป็นหน่วยภาษาที่เกิดจากการรวมตัวกันของคำตั้งแต่ 2 คำขึ้นไป ซึ่งลักษณะดังกล่าวไม่มีนิยามไว้ในคำจำกัดความของ “สำนวนไทย” จากการศึกษาเชิงเปรียบเทียบในครั้งนี้ จึงพอจะสรุปได้ว่า “สำนวนญี่ปุ่น” และ “สำนวนไทย” ถึงแม้ว่าจะเป็น หน่วยภาษาประเภท idiom expression เหมือนกันก็ตาม แต่ก็มีทั้งความเหมือนและความแตกต่างกันในหลายลักษณะ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 ศึกษาการปรากฏอยู่ของรูปคำซ้ำในสำนวนภาษาญี่ปุ่นว่ามีเช่นเดียวกันกับที่ปรากฏอยู่ใน

สำนวนไทยหรือไม่

2.2 ศึกษาการปรากฏอยู่ของการใช้คำซ้ำในสำนวนภาษาญี่ปุ่นว่ามีรูปแบบใด

3. แนวคิดรูปแบบการใช้คำซ้ำในสำนวนไทย

ในส่วนของสำนวนไทยนั้น งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสำนวนไทยมีอยู่ค่อนข้างน้อย ข้อมูลเกี่ยวกับคำนิยามรวมไปถึงลักษณะหรือรูปแบบของสำนวนไทยนั้นถูกเผยแพร่ผ่านเอกสารประกอบการสอนหนังสือและตำราเป็นส่วนใหญ่

จากการรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาความหมายรวมถึงคำจำกัดความของ “สำนวนญี่ปุ่น” และ “สำนวนไทย” ของ ชันตราชามง ในปี 2014 พบข้อมูลที่แสดงถึงลักษณะโดดเด่นของสำนวนไทยหลายประการ หนึ่งในนั้นได้แก่ คำนิยามที่กล่าวไว้ว่า สำนวนไทยมีความสละสลวยอันเกิดจากการใช้รูปคำซ้ำและคำคล้องจอง ยิ่งไปกว่านั้น ยังมีคำอธิบายกล่าวต่อไปอีกว่า การใช้รูปคำซ้ำและคำคล้องจองในสำนวนไทยนั้น ไม่ใช่เพียงวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดประโยชน์ในแง่ของความไพเราะสวยงามทางภาษาเท่านั้น แต่ยังเป็นกลวิธีการใช้ภาษาที่ทำให้ติดปากติดหู กล่าวคือรูปคำซ้ำและคำคล้องจองนั้น ทำให้สามารถจดจำสำนวนเหล่านั้นได้ง่ายดายอีกด้วย (ประภาศรี, 1995) สำหรับ “สำนวนญี่ปุ่น” นั้น ถึงแม้ว่าจากการศึกษาคำจำกัดความที่ผ่านมาจะไม่พบความหมายหรือคำจำกัดความที่แสดงว่าใน “สำนวนญี่ปุ่น” มีลักษณะการใช้รูปคำซ้ำและคำคล้องจอง แต่ผู้วิจัยคิดว่า การไม่พบความหมายหรือคำจำกัดความดังกล่าวนี้ ยังไม่สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนว่าใน “สำนวนญี่ปุ่น” ไม่มีลักษณะดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษารูปคำซ้ำที่ปรากฏใน “สำนวนญี่ปุ่น” นั้นเป็นสิ่งจำเป็น เพราะจะทำให้การศึกษาเกี่ยวกับ “สำนวนญี่ปุ่น”

นั้นมีความลุ่มลึกมากยิ่งขึ้น และทำให้เกิดเข้าใจในลักษณะของ “สำนวนญี่ปุ่น” มากยิ่งขึ้น

รูปคำซ้ำใน “สำนวนไทย” นั้น ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดรูปแบบการใช้คำซ้ำ ที่สง่า (1995) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “สำนวนไทย” เป็นพื้นฐาน สง่า (1995) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “สำนวนไทย” ว่า “สำนวนไทย” นั้นมีลักษณะสละสลวย มีการใช้ศิลปะทางภาษา ได้แก่ การใช้คำคล้องจอง การใช้คำซ้ำ ทำให้เกิดความไพเราะ นอกจากนี้ ยังมีลักษณะของการใช้ภาษาอย่างมีกลวิธี มีการใช้ภาษาแสดงเนื้อหาเชิงสนทนาอย่างอ้อมๆ ไม่ตรงไปตรงมา ในส่วนของศิลปะทางภาษาของ “สำนวนไทย” นั้น สง่า (1995) ได้แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

- 1) การใช้เสียงคล้องจองในส่วนพยัญชนะระหว่างคำ 「頭韻」
- 2) การใช้เสียงคล้องจองในส่วนสระระหว่างคำ 「脚韻」
- 3) การใช้คำซ้ำภายในสำนวน 「反復」

4. การศึกษาเกี่ยวกับสำนวนญี่ปุ่น

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับ “สำนวนญี่ปุ่น” จนถึงปัจจุบันนี้มีเป็นจำนวนมาก โดยงานวิจัยส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นศึกษาในด้านของความหมาย (意味論) ของ “สำนวนญี่ปุ่น” สำนวนต่างๆ ในขณะที่การศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับคำจำกัดความ และโครงสร้างการเรียงคำมิให้เห็นเพียงประปราย 宮地 (1977, 1982) และ 森田 (1985) ได้ศึกษาเกี่ยวกับประเภท ลักษณะ และโครงสร้างการเรียงคำของ “สำนวนญี่ปุ่น” ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลที่ 宮地 (1977, 1982) และ 森田 (1985) นำเสนอเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

เกี่ยวกับสำนวนญี่ปุ่นนั้น มีการทำวิจัยมากมายตลอดระยะเวลากว่า 80 ปีที่ผ่านมา ข้อมูล

จากงานวิจัยเรื่อง 「日本語の慣用句に関する研究の概観」 ของ 呉琳 (Wu Len) ที่ถูกตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร 『日中語彙研究』 ในปี 2016 ได้รายงานไว้ว่า มีการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องของ “สำนวนญี่ปุ่น” นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1942 เป็นต้นมา 呉琳 (Wu Len, 2016) ได้ศึกษาและวิเคราะห์ลักษณะของงานวิจัยที่เกี่ยวกับสำนวนญี่ปุ่น โดยออกแบ่งเป็น 5 ช่วงเวลา ดังนี้

1) ช่วงแรกหรือช่วงต้นกล้า ช่วงเวลานี้นับปี ค.ศ. 1942 เป็นปีเริ่มต้น ในช่วงนี้นักวิชาการที่โดดเด่นที่ทำการศึกษเกี่ยวกับ “สำนวนญี่ปุ่น” นั้น ได้แก่ 白石大二

2) ช่วงที่สอง 呉琳 (Wu Len, 2016) กล่าวว่า เป็นช่วงเวลาแห่งการสืบค้นหาคำตอบ โดยนับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1970 นักวิชาการที่โดดเด่นที่ทำการศึกษเกี่ยวกับสำนวนญี่ปุ่นในช่วงนี้ได้แก่ 宮地裕

3) ช่วงที่สามหรือช่วงแห่งการก่อตัวเป็นรูปเป็นร่าง นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1980 ในช่วงนี้งานวิจัยเริ่มเน้นไปที่การศึกษาชนิดของคำที่มาประกอบกันอยู่ใน “สำนวนญี่ปุ่น” และโครงสร้างของ “สำนวนญี่ปุ่น”

4) ช่วงที่สี่หรือช่วงแห่งการเติบโต นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1990 งานวิจัยเริ่มศึกษาในเชิงเปรียบเทียบกับภาษาต่างประเทศ มีการศึกษาในด้านความหมาย (意味論) ของ “สำนวนญี่ปุ่น” มากขึ้น

5) และช่วงที่ห้าหรือช่วงแห่งการพัฒนา คือนับตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 เป็นต้นมา งานวิจัยเริ่มเน้นไปที่การศึกษาเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลและการสืบค้นข้อมูลของ “สำนวนญี่ปุ่น” ผ่านฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบต่างๆ

และในปัจจุบันการวิจัยเกี่ยวกับ “สำนวนญี่ปุ่น” ก็ยังคงดำเนินต่อไปในหลากหลายด้านและมุมมองอย่างต่อเนื่อง

宮地 (1977, 1982) ได้ศึกษาเกี่ยวกับประเภทของ “สำนวนญี่ปุ่น” โดยแบ่งตามลักษณะของความหมายที่แสดงออกมา จากการศึกษาตามทฤษฎีของ 宮地 (1977, 1982) ทำให้สามารถแบ่ง “สำนวนญี่ปุ่น” ได้ออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ๆ คือ

1) 「連語的慣用句」 คือ “สำนวนญี่ปุ่น” ซึ่งมีลักษณะเป็นวลีที่มีคำมากกว่า 2 คำขึ้นไปมาประกอบกัน มีลักษณะการเรียงคำที่ถูกกำหนดตำแหน่งไว้อย่างตายตัว และแสดงความหมายแบบพิเศษ

2) 「比喩的慣用句」 คือ “สำนวนญี่ปุ่น” ซึ่งมีลักษณะเป็นวลีที่มีคำมากกว่า 2 คำขึ้นไปมาประกอบกัน มีลักษณะการเรียงคำที่ถูกกำหนดตำแหน่งไว้อย่างตายตัว และแสดงความหมายแบบพิเศษเป็นเชิงอุปมาอุปไมย

โดยในประเภทที่ 2) 「比喩的慣用句」 นี้ยังสามารถแบ่งย่อยได้อีกสองประเภท ได้แก่

2.1) 「直喩的慣用句」 คือ

“สำนวนญี่ปุ่น” ซึ่งแสดงความหมายแบบพิเศษเป็น “เชิงอุปมาอุปไมยแบบเปรียบเทียบ”

และ 2.2) 「隱喩的慣用句」

คือ “สำนวนญี่ปุ่น” ซึ่งแสดงความหมายแบบพิเศษเป็น “เชิงอุปมาอุปไมยแบบเปรียบเทียบ”

นอกจากนี้ 宮地 (1977, 1982) ยังได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างและประเภทของคำที่มาประกอบกันเป็น “สำนวนญี่ปุ่น” ซึ่ง จากการศึกษาของ 宮地 (1977, 1982) พบว่า “สำนวนญี่ปุ่น” สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่ม ตามประเภทของคำที่มาประกอบกัน ได้แก่

1) 「動詞慣用句」 คือ “สำนวนญี่ปุ่น” ที่มีสภาพเป็นกริยวลี

2) 「形容詞慣用句」 คือ “สำนวนญี่ปุ่น” ที่มีสภาพเป็นคุณศัพท์วลี

3) 「名詞慣用句」 คือ “สำนวนญี่ปุ่น” ที่มีสภาพเป็นนามวลี

และ 4) อื่นๆ คือ “สำนวนญี่ปุ่น” ที่มีสภาพเป็นกลุ่มคำที่มาประกอบกัน ไม่มีสภาพเป็นวลีหรือหรือประโยค ยกตัวอย่างเช่น รูปแบบ [นาม+นาม] รูปแบบ [นาม+_レ+นาม] รูปแบบ [นาม+_カ+นาม+_カ] เป็นต้น

ซึ่งต่อมา 森田 (1985) ได้ทำการศึกษา “สำนวนญี่ปุ่น” โดยมุ่งเน้นวิเคราะห์รูปแบบของ 「動詞慣用句」 คือ “สำนวนญี่ปุ่น” ที่มีสภาพเป็นกริยวลี เพิ่มเติมต่อเนื่องจากที่ 宮地 (1977, 1982) ได้ศึกษาเอาไว้ จากการศึกษาเพิ่มเติมของ 森田 (1985) ทำให้เกิดแนวคิดใหม่ คือ การแบ่งประเภทของ 「動詞慣用句」 ตามลักษณะโครงสร้างที่มีความละเอียดเป็นอย่างมาก โดยสามารถแบ่งออกได้ถึง 7 รูปแบบ ได้แก่

1) รูปแบบ [นาม+_ガ+นาม+_レ+กริยา]

2) รูปแบบ [นาม+_レ+นาม+_ガ+กริยา]

3) รูปแบบ [นาม+_シ+นาม+_レ+กริยา]

4) รูปแบบ [นาม+_レ+นาม+_シ+กริยา]

5) รูปแบบ [นาม+_デ+นาม+_シ+กริยา]

6) รูปแบบ [นาม+_ヨ+นาม+_ヨ+กริยา]

และ 7) รูปแบบ [นาม+_レ_ヨ+นาม+_レ_ヨ+กริยารูปปฏิเสธ]

และภายหลัง 宮地 (1999) ก็ได้ทำการศึกษาลักษณะของ “สำนวนญี่ปุ่น” เพิ่มเติม และนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าว่า “สำนวนญี่ปุ่น” นั้นมีลักษณะที่เป็น

1) 「否定形式慣用句」 คือ “สำนวนญี่ปุ่น” ที่เป็นรูปปฏิเสธ ซึ่งมีจำนวนปริมาณที่ค่อนข้างมาก

2) 「かさね形式慣用句」 คือ “สำนวนญี่ปุ่น” ที่มีลักษณะการใช้คำซ้ำ ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนหนึ่ง

ในการนำเสนอข้อมูลดังกล่าวข้างต้น 宮地 (1999) ได้เพียงแค่นำเสนอแนวคิด และทำการยกตัวอย่างสำนวนที่มีลักษณะเป็น「否定形式慣用句」และ「かさね形式慣用句」ประกอบเท่านั้น แต่ไม่ได้นำเสนอจำนวนที่แน่นอน และรูปแบบของสำนวน จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจ และมีความตั้งใจที่จะศึกษาต่อยอดหาผลสรุปของข้อมูลดังกล่าวเพิ่มเติม เพื่อสนับสนุนการมีอยู่ของรูปคำซ้ำที่ปรากฏใน “สำนวนญี่ปุ่น” ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

5. วิธีการวิจัย

5.1 ศึกษารูปแบบการใช้คำซ้ำที่พบใน “สำนวนไทย” ของภาษาไทยที่สง่า (2538) ได้นำเสนอไว้ในหนังสือ “สำนวนไทย” ว่ามี 3 ลักษณะ ได้แก่

- 1) การใช้เสียงคล้องจองในส่วนพยัญชนะระหว่างคำ「頭韻」
- 2) การใช้เสียงคล้องจองในส่วนสระระหว่างคำ「脚韻」
- 3) การใช้คำซ้ำภายในสำนวน「反復」

5.2 กำหนดขอบเขตกลุ่มทดลองเป็น “สำนวนญี่ปุ่น” จำนวน 4,049 สำนวน โดยรวบรวมจากพจนานุกรม “สำนวนญี่ปุ่น” จำนวน 2 เล่ม ที่ได้รับความนิยมและเป็นที่ยอมรับในการใช้ศึกษา “สำนวนญี่ปุ่น” ได้แก่

『日本語の慣用句辞典』ของ 大谷・米川 (2008)

และ『故事ことわざ・慣用句辞典』ของ 倉持・阪田 (2010)

5.3 ศึกษาหา “สำนวนญี่ปุ่น” จากกลุ่มทดลองที่มีลักษณะตรงกับรูปแบบการใช้คำซ้ำ ที่พบใน “สำนวนไทย” ที่สง่า (2538) ได้นำเสนอไว้ใน

หนังสือ “สำนวนไทย”

5.4 ทำการเทียบค่าของจำนวน “สำนวนญี่ปุ่น” ที่มีลักษณะตรงกับรูปแบบการใช้คำซ้ำที่พบใน “สำนวนไทย” ที่สง่า (2538) ได้นำเสนอไว้ในหนังสือ “สำนวนไทย” เป็นร้อยละ จัดแบ่งกลุ่ม และสรุปผลการศึกษา

6. ผลการศึกษา

เมื่อทำการศึกษาคำ “สำนวนญี่ปุ่น” ที่มีลักษณะรูปแบบการใช้คำซ้ำ ที่เหมือนกันกับที่พบใน “สำนวนไทย” ที่สง่า (2538) ได้นำเสนอไว้ในหนังสือ “สำนวนไทย” จากกลุ่มทดลองพบว่า

1) “สำนวนญี่ปุ่น” จำนวน 3,909 สำนวน ไม่มีรูปแบบการใช้คำซ้ำ「反復」ปรากฏอยู่ในสำนวน ยกตัวอย่างเช่น “สำนวนญี่ปุ่น” ต่อไปนี้

「愛敬を振りまく」・「赤子の手を捻る」・「衣鉢を継ぐ」・「大船に乗ったよう」・「御茶の子さいさい」・「数え切れない」・「青くなる」・「垣を作る」・「気に留める」・「手を変え品を変え」・「頭が古い」・「受けがいい」・「風向きが悪い」・「明後日の方」・「御の字」・「数の内」 เป็นต้น

2) พบ “สำนวนญี่ปุ่น” จำนวน 140 สำนวน มีการใช้คำซ้ำ「反復」ภายในสำนวน ยกตัวอย่างเช่น

「あの手この手」・「うの且たかの且」・「足のむくまま気のむくまま」・「することなすこと」・「あれぞこれぞ」・「一にも二にも」・「平気の平左」・「青息吐息」・「五十歩百歩」・「手とり足とり」・「入れ替わり立ち替わり」・「手を替え品を替え」 เป็นต้น

นอกจากนี้จากการศึกษา ยังพบลักษณะของการใช้คำซ้ำใน “สำนวนญี่ปุ่น” หลายรูปแบบ ได้แก่

1) “สำนวนญี่ปุ่น” ที่มีลักษณะการใช้คำซ้ำแบบบอกเล่า

2) “สำนวนญี่ปุ่น” ที่มีลักษณะการใช้คำซ้ำแบบคำถาม

3) “สำนวนญี่ปุ่น” ที่มีลักษณะการใช้คำซ้ำแบบปฏิเสธ

ยกตัวอย่าง “สำนวนญี่ปุ่น” ที่มีลักษณะการใช้คำซ้ำแบบบอกเล่า เช่น

「選り取り見取り」・「雨につけ風につけ」・「寄ると触ると」・「雨が降ろうが槍が降ろうが」・「待てど暮らせど」・「よりによって」・「着のみ着のまま」 เป็นต้น

“สำนวนญี่ปุ่น” ที่มีลักษณะการใช้คำซ้ำแบบคำถาม เช่น

「のるかそるか」・「一か八か」・「夢か現か」 เป็นต้น

และ “สำนวนญี่ปุ่น” ที่มีลักษณะการใช้คำซ้ำแบบปฏิเสธ เช่น

「知らず知らず」・「人を人とも思わない」・「根も葉もない」・「元も子もない」・「身もふたもない」・「影も形もない」・「縁もゆかりもない」・「見栄も外聞もない」・「ネタも仕掛けもない」・「身も世もない」・「血も涙もない」・「一も二もなく」・「海のものとも山のものともつかない」・「にっちもさっちもいかない」・「うんともすんとも」・「押しも押されもしない」・「毒にも薬にもならない」・「手も足も出ない」・「味もそっけもない」・「死んでも死にきれない」・「似ても似つかない」

เป็นต้น

7. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาในครั้งนี้พบว่า การใช้คำซ้ำที่สามารถพบมากใน “สำนวนไทย” จนทำให้กล่าวได้ว่าเป็นลักษณะที่โดดเด่นของ “สำนวนไทย” นั้น มีให้

เห็นอยู่บ้างใน “สำนวนญี่ปุ่น” ตามที่ 宮地 (1999) ได้นำเสนอไว้ โดยมีจำนวนเพียงแค่ 140 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 3.46 เท่านั้น ซึ่งปริมาณที่น้อยดังกล่าว น่าจะพอกกล่าวได้ว่าการใช้คำซ้ำ 「反復」 นั้น ไม่ได้เป็นลักษณะเด่นของ “สำนวนญี่ปุ่น” นอกจากนี้จากการศึกษายังพบว่ารูปแบบของการใช้คำซ้ำใน “สำนวนญี่ปุ่น” นั้นมีหลายลักษณะหลายรูปแบบ ได้แก่ “สำนวนญี่ปุ่น” ที่มีลักษณะการใช้คำซ้ำแบบบอกเล่า และ “สำนวนญี่ปุ่น” ที่มีลักษณะการใช้คำซ้ำแบบปฏิเสธ

อีกทั้ง จากการศึกษาในครั้งนี้ยังพบอีกว่ามี “สำนวนญี่ปุ่น” ที่มีการใช้คำซึ่งมีพยัญชนะต้นคำซ้ำกัน เช่น 「とるものもととりあえず」・「空けの空ん人」 เป็นต้น และมี “สำนวนญี่ปุ่น” ที่มีการใช้คำซึ่งมีพยัญชนะท้ายคำซ้ำกันอยู่อีกเป็นจำนวนหนึ่ง เช่น 「恨み辛み」・「至れり尽せり」 「踏んだり蹴ったり」・「似たりよったり」・「願ったり叶ったり」・「ためつすがめつ」・「もちつもたれつ」・「煮ても焼いても食わない」・「寝ても覚めても」・「やせても枯れても」・「うまざたゆまざ」・「負けず劣らず」・「あたらずさわらず」・「つかず離れず」・「思わす知らず」・「鳴かず飛ばず」・「言わす語らず」・「痛し痒し」 เป็นต้น ซึ่งเป็นจุดที่น่าสนใจและควรศึกษาในโอกาสต่อไปว่า ลักษณะการใช้คำซึ่งมีพยัญชนะต้นซ้ำกัน และการใช้คำซึ่งมีพยัญชนะท้ายคำซ้ำกันดังกล่าว นั้น จะสามารถจัดเป็นศิลปะทางภาษา คือ การใช้เสียงคล้องจองในส่วนพยัญชนะระหว่างคำ 「頭韻」 และการใช้เสียงคล้องจองในส่วนสระระหว่างคำ 「脚韻」 ได้หรือไม่อย่างไร

เอกสารอ้างอิง (References)

- [1] สง่า กาญจนาคพันธุ์. (1995). *สำนวนไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์กรุงเทพรวมสาส์น.
- [2] ประภาศรี สีหอำไพ. (1995). *วัฒนธรรมทางภาษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [3] 呉琳 [Wu Len] (2016). 「日本語の慣用句に関する研究の概観」 『日中語彙研究』 6号 愛知大学中日大辞典編集部, pp. 87-105.
- [4] ชันตราชาฌมนอง เซ็คซาน (2014). 「タイ語の「samnuan」の定義について—日本語の慣用句との対応から—」 『国語国文学』 56 号別府大学, pp.1-10.
- [5] 宮地裕 (1997). 「慣用句と連語成句」 『日本語教育』 33 号日本語教育学会, pp. 73-81.
- [6] 宮地裕 (1982). 「慣用句解説」 『慣用句の意味用法』 明治書院, pp. 237-265.
- [7] 宮地裕 (1999). 「慣用句の表現」 『敬語・慣用句表現論—現代語の文法と表現の研 (2) 』 文化庁 明治書院, pp. 213-339.
- [8] 森田良行 (1985). 「動詞慣用句」 『日本語学』 1月号 vol. 4明治書院, pp.37-44.
- [9] 大谷伊都子・米川明彦 (2008). 『日本語慣用句辞典』 三省堂.
- [10] 倉持保男・阪田雪子 (2010). 『故事ことわざ・慣用句辞典』 東京堂.

เสกสรร จันทระจ้านง

หน่วยงานผู้แต่ง : คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ
Seksan Chantarachamnong

Affiliation : Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Rattanakosin
Borpitpimik Chakrawad

Corresponding e-mail : seksan.c@rmutr.ac.th